

danske Kancellis Side kunde, som jeg næv-
nede før, bøje sig for den Samvittigheds-
nød, som Ottesen ovre i Fredericia befandt
sig i for de nævnte Punkter, saa tror jeg,
det er et Vidnesbyrd om, hvor varsom man
skal være med at udtale sig om, hvad der
kan og maa være Samvittighedsnød og
hvad ikke. Det har Biskop Monrad ogsaa
udtalt en Gang her i Tinget, at det er
saare vanskeligt at sige, hvad der kan
være en Samvittighedssag for et andet
Menneske og hvad ikke. Hvis man erken-
der det, kommer man til det Standpunkt,
vi her have taget, at lade Præsterne selv
derom. Og naar man saa siger: Ja, men
det vil altsaa føre til, at Præsterne kunne
skille mellem værdige og uværdige, og at
Folk kunne komme til at gaa polsk Tigger-
gang, som det ærede Medlem for Kjøben-
havns 4de Valgkreds (Scharling) sagde, saa
vil jeg sige: ja, den Konsekvens indser jeg
meget godt vil kunne fremkomme, men det
er noget, som efter min Mening er uad-
skilleligt fra overhovedet at ville indrømme
Præsterne denne Frihed. Jeg vil her med
den højtærede Formands Tilladelse tillade
mig at citere en Udtalelse af Biskop
Kierkegaard, som forekommer mig ret be-
tegnende. Ja, jeg maa gøre opmærksom
paa, at Biskop Kierkegaard i den Spand-
ske Sag som Medlem af Landstinget havde
föreslaaet, at der ogsaa skulde være Ad-
gang til borgerlig Vielse, ikke blot for Dis-
senterne, som jo Forslaget var indskrænket
til, da det kom til Landstinget, men ogsaa
for Medlemmer af Folkekirken, hvem deres
Præst skriftligt havde vægret sig ved „af
religiøse Hensyn“ at vie. Hvis Præsten
altsaa afgav en Erklæring om, at han af
religiøse Hensyn ikke kunde vie dem,
kunde de ikke forlange det af ham, og saa
skulde de derimod have Adgang til bor-
gerlig Vielse. Det var hans Forslag. Det
blev angrebet den Gang lige saa haardt,
som vi nu se vort Forslag angrebet. I det
hele vise de Udtalelser, som vi have hørt
i denne Sag, at der ikke er meget nyt
under Solen, det er de gamle Angreb, der
stadig komme igen. Kierkegaards Forsvar
findes i Landstingstidenden for 1850 Sp.
3821 og lyder saaledes: „Vistnok efter
hvad den ærede Ordfører“, — det var
Monrad, som selv var imod Forslaget —
„videre vilde gøre gældende, kan et saale-
des fra en Præst bortvist Ægtepar ifølge
mit Forslag ikke faa den kirkelige
Vielse undtagen af en anden Præst —
det er ganske rigtigt; men det er en Egen-
skab ved al Frihed, og altsaa ogsaa Religi-
onsfrihed, at naar et Menneske strækker

sin Frihed saa vidt, at han vil tvinge en
anden til at opgive sin, saa kan en saadan
Fordring ikke mere erkendes grundet i
Trang til Frihed, men i Lyst til Tyranni.
„Præsten maa ville det eller ikke, saa vil
jeg gifte mig“ — taler nogen saaledes, saa
svarer jeg: Til visse, det er netop det, mit
Forslag gaar ud paa. Siger han saa frem-
deles: „Ja, men jeg vil vies, og det af en
Præst i Folkekirken“, saa svarer jeg atter:
Ogsaa det gaar mit Forslag ud paa, der
er jo 999 Præster foruden dit Sogns; du
kan jo gaa, til hvilken det skal være. Men
siger han saa: „Ja, men min Frihed kræ-
ver, at jeg netop vil vies af denne ene be-
stemte Mand, han maa nu ville vie mig
eller ikke“, saa tror jeg næppe, at det
ærede Ting vil paastaa, at det er en Fri-
heds-Fordring, som fortjener at understøttes.
Det er jo akkurat det samme, som gælder
i dette Tilfælde: Naar man beklager sig
over, at man ikke kan blive viet af denne
ene Præst, af hvem man netop ønsker at
vies, er der jo 1,000 eller 1,100 andre
Præster i Landet, af hvem man kan blive
viet. Er der ingen af dem, som vil, er
det ikke den enkelte Præst, men Kirken,
som enstemmig har udtalt sig mod et Ægte-
skab, og saa er det ikke noget, der fra
Kirkens Side kan forekastes os, at vi saa
sige: Søg borgerlig Ægteforening, som vi
nu have det efter Loven af 1851, eller nøjes
med den borgerlige Ægteforening, som vil
blive indført efter vort Forslag. — Lad os
ogsaa se lidt paa, hvordan det vilde se ud,
hvis man vilde gaa en anden Vej. Der er
altsaa her Tale om, hvilken Kontrol man
skulde føre med Præsten. Der siges, man
kunde appellere hans Nægtelse til hans
overordnede. Der har det ærede Medlem
fra Stubbekøbing (N. J. Larsen) i sit An-
greb paa os givet os et godt Forsvarsmiddel,
han har selv vist, hvilke umulige Resultater
en Appel — i hvert Fald efter de nu be-
staaende Regler for Appel — fører til, og
deri var det ærede Medlem for Kjøbenhavns
4de Valgkreds (Scharling) enig med ham.
Det er nu mærkeligt, at de Herrer forme
dette som et Angreb paa vort Forslag,
naar det ikke staar i vort Forslag. Havde
det ærede Medlem ikke oprindeligt forstaaet
Forslaget, saa forstod han efter min Af-
brydelse, at det ikke var vor Mening, at
der skulde være Appel, det var vor Tanke,
at det skal være den enkelte Præsts ende-
lige Nægtelse, der staar fast. Desuagtet
tilfredsstillede det det ærede Medlem at
kæmpe imod denne Vejrmølle, som han
saaledes opstillede, og han viste da, hvor
umuligt det vilde være at holde paa en